

TLAČOVÁ SPRÁVA NÁRODNÉHO DIVADLA KOŠICE

Baletná premiéra v Národnom divadle Košice predstaví dve inscenácie svetoznámeho choreografa Akrama Khana

Na svoju prvú premiéru v novej sezóne sa už intenzívne pripravuje aj Balet NDKE. Bude naozaj výnimočná. V predpremiére vo štvrtok 17. októbra a počas dvoch premiérových večerov v piatok 18. a v sobotu 19. októbra uvedie v Historickej budove NDKE prvýkrát v strednej Európe svoje dve inscenácie KAASH a DUST jeden z najsilnejších a najobľúbenejších tanečných umelcov súčasnosti Akram Khan.

Akram Khan za viac ako dvadsať rokov vytvoril súbor diel, ktoré významne prispeli k umeniu vo Veľkej Británii a vo svete. Jeho umelecké renomé vychádza z úspechu originálnych, divácky prístupných a významných produkcií, ako sú: *Jungle Book reimagined*, *Outwitting the Devil*, *XENOS*, *Until the Lions*, *Kaash*, *iTMOi (in the mind of igor)*, *DESH*, *Vertical Road*, *Gnosis and zero degrees* atď. Ako inštinktívny a prirodzený kolaborant bol magnetom pre umelcov svetovej úrovne z iných kultúr a umeleckých sfér. Boli medzi nimi National Ballet of China, herečka Juliette Binoche, balerína Sylvie Guillem, choreografi/tanečníci Sidi Larbi Cherkaoui a Israel Galván, speváčka Kylie Minogue, indie rocková skupina Florence and the Machine, vizuálni umelci Anish Kapoor, Antony Gormley a Tim Yip, spisovateľ Hanif Kureishi a skladatelia Steve Reich, Nitin Sawhney, Jocelyn Pook a Ben Frost. Khanova práca je uznávaná ako hlboko dojímavá, v ktorej je jeho inteligentne spracované rozprávanie bez námahy intímne a epické. Financial Times opísal ako umelca, „ktorý hovorí ohromne o úžasných veciach“, vrcholom jeho kariéry bolo vytvorenie časti otváracieho ceremonálu olympijských hier v Londýne v roku 2012, ktorá bola prijatá s jednomyselným uznaním. Úzka spolupráca s English National Ballet začala krátkym dielom Dust, ktorá bola súčasťou programu Lest We Forget. To viedlo k výzve na vytvorenie vlastnej, oceňovanej verzie ikonického romantického baletu Giselle. Khanovou najnovšou prácou pre English National Ballet je dielo Creature. Počas svojej kariéry získal Khan množstvo ocenení vrátane dvoch cien Laurence Oliviera, Bessie Award (New York Dance and Performance Award), prestížnej ceny ISPA (International Society for Performing Arts) Distinguished Artist Award, Fred a Adele Astaire Award, Herald Archangel Award na medzinárodnom festivale v Edinburhu, South Bank Sky Arts Award a deväť Critics' Circle National Dance Awards. Khan získal titul MBE za služby v oblasti tanca v roku 2005. V roku 2022 bol vyhlásený za nového rektora De Montfort University a je tiež čestným absolventom Royal Conservatoire of Scotland, University of London, ako aj Roehampton a De Montfort University a čestný člen Trinity Laban. Khan je pridruženým umelcom zo Sadler's Wells a Mountview Academy of Theatre Arts v Londýne a Curve.

V Národnom divadle Košicevidia diváci počas jedného večera dve jeho inscenácie. O prvej s názvom KAASH samotný Akram Khan hovorí: „Je dôležité pripomínať si hodnotu toho, čoho sa nemôžeme dotknúť. Nie je priestor vo vnútri pohára to, čo ho robí užitočným? Podobne aj ticho medzi krokmi, medzery medzi hudobnými frázami a prázdne miesta v priestore obsahujú všetky tajomstvá ich prípadných foriem.“

Pri uvedení svetovej premiéry tohto súčasného tanečného diela Kaash, ktorá sa konala v roku 2002 v Creteil, vo Francúzsku, sa Akram Khan spojil s indickými, medzinárodne renomovanými umelcami Anishom Kapoorom a Nitinom Sawhney, aby predstavil svoju prvú celovečernú inscenáciu súboru Akram Khan Company. „Hinduistickí bohovia, čierne diery, indické časové cykly, tabla, sila stvorenia

a ničenia“ boli východiskovými bodmi tohto diela. Inscenácia *Kaash* (v hindčine znamená „keby len“) bola pokračovaním v úsilí Akrama Khana stavať mosty medzi svetom súčasného tanca a indickou klasickou tanečnou formou Kathak.

Druhou inscenáciou večera bude súčasný balet *DUST / PRACH* inšpirovaný prvou svetovou vojnou. Akram Khan ho vytvoril na hudbu Jocelyn Pook, pôvodne pre English National Ballet (premiéra sa konala v roku 2014 v Barbican Centre v Londýne). Impulzom k vzniku partitúry boli nahrávky rozhovoru a piesne vojaka počas 1. svetovej vojny, ktoré našla skladateľka Jocelyn Pook. Pieseň vojaka o útrapách vojny s textom z básne *In Flanders Fields*, naspieval kontra tenorista Jonathan Peter Kenny. Choreograf sa inšpiroval konceptom zákopov, kde odchádzali a napokon zomierali muži. Najsilnejšou inšpiráciou boli ženy, ich nezlomnosť, sila a dôležitosť počas vojny. „Vedeli, že púšťajú do vojny otcov, manželov a synov, vedeli, že ich môžu stratiť. Napriek tomu vyrábali zbrane, ktoré zabíjali otcov, manželov a synov tých na druhej strane. Nezáležalo na tom, na ktorej strane ste boli – obe strany cítili stratu a smrť. Ale na to, aby niekto žil, niekto iný riskoval svoj život. Túto cyklickú vec som chcel preskúmať,“ hovorí Akram Khan.

Akram Khan prišiel do Košíc na pozvanie choreografa Andreja Petroviča, ktorý s ním niekoľko rokov úzko spolupracoval ako jeho asistent. V oboch dielach sa predstaví sólisti a zbor Baletu NDKE, pre ktorých predstavuje premiéra obrovskú výzvu a ktorí sa vďaka jedinečnému pohybovému štýlu Akrama Khana posunuli v interpretácii opäť o kus ďalej.